

Strategie středního odborného vzdělávání

Opatření na podporu středního odborného vzdělávání navrhovaná HK ČR, SP ČR, KZPS/SPS

Obsah

1. Východiska – strategický rámec.....	2
1.1 Evropský kontext	2
1.2 Národní strategie	5
2. Východiska – statistika.....	6
3. Shrnutí aktivit a východisek pro další rozvoj odborného vzdělávání	10
3.1 Aktivity MŠMT v této oblasti:	10
3.2 (Společné) aktivity zaměstnavatelů, MŠMT, MPO, MPSV.....	11
4. Opatření na podporu středního odborného vzdělávání navrhovaná zaměstnavateli.....	15
PŘÍLOHA	22

1. Východiska – strategický rámec

1.1 Evropský kontext

Rada Evropské unie: Usnesení o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030)

Politika EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy je založena na spolupráci mezi členskými státy. EU má přispívat rozvoji kvalitního vzdělávání a odborné přípravy tím, že bude podporovat spolupráci mezi členskými státy. Členské státy jsou nadále odpovědné za obsah výuky a organizaci vzdělávacího systému a systému odborného vzdělávání a jejich kulturní a jazykovou rozmanitost.

Cílem Doporučení Evropské komise k dosažení Evropského prostoru vzdělávání, které bylo zveřejněno dne 30. 9. 2020, je potvrdit a posílit odhodlání členských států v jejich snaze o podporu společných cílů a opatření zaměřených na to, aby bylo do roku 2025 dosaženo Evropského prostoru vzdělávání. S ohledem na výše uvedené obsahuje Doporučení šest tematických pilířů a představuje perspektivu budoucí evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Evropský prostor vzdělávání stojí na 6 pilířích: kvalita vzdělávání, inkluze a genderová rovnost ve vzdělávání, zelená a digitální transformace, učitelé a kariéerní řád, transformace vysokého školství, internacionalizace vzdělávání.

Témata souvisí s kvalitou budoucí pracovní síly. Souvisí s aktivitami v oblasti spolupráce vzdělávací a zaměstnavatelské sféry, se snahou zaměstnavatelů ovlivnit obsah vzdělávání na základě identifikování a popisu nových kompetencí (reakce na změny kvalifikačních požadavků, trendy Průmyslu 4.0, především zavádění digitalizace), zajistit si větší podíl na koordinaci a řízení odborného vzdělávání.

Stále rychlejší pokroky v technologii a na trhu práce vyžadují, aby absolventi a profesionálové na trhu práce byli obeznámeni s nejmodernějšími znalostmi a získali dovednosti a kompetence potřebné k plnému využití technologického a netechnologického know-how. Počáteční (formální) vzdělávání s předimenzovaným obsahem není v dnešním rychle se měnícím prostředí vždy efektivní pro dospělé a zaměstnance, kteří potřebují „just-in-time“ rozvoj dovedností, který jsou okamžitě použitelné.

Hlavními strategickými prioritami nového rámce, na jejichž rozvoj by se členské státy měly zaměřit, jsou:

- 1) Zlepšení kvality, rovnosti, inkluze a úspěchu pro všechny ve vzdělávání a odborné přípravě;
- 2) Celoživotní učení a mobilita realitou pro všechny;
- 3) Posilování kompetencí a motivace v pedagogických povoláních;
- 4) Posílení evropského vysokoškolského vzdělávání;
- 5) Podpora ekologické a digitální transformace ve vzdělávání a odborné přípravě a jejich prostřednictvím.

Strategická priorita 1: Zlepšení kvality, rovnosti, inkluze a úspěchu pro všechny ve vzdělávání a odborné přípravě

Aby všichni lidé mohli prosperovat v dnešním světě a vyrovnávat se s budoucími změnami ve společnosti, hospodářství a na trhu práce, musí být vybaveni odpovídajícími znalostmi, dovednostmi, kompetencemi a postoji. Vzdělávání a odborná příprava mají klíčový význam pro osobní, občanský a profesní rozvoj evropských občanů.

Strategická priorita 2: Celoživotní učení a mobilita realitou pro všechny

Společenské, technologické, digitální, environmentální a hospodářské výzvy stále více ovlivňují způsob, jakým žijeme a pracujeme, včetně rozdělení pracovních míst a poptávky po dovednostech a kompetencích. Vzhledem k vysokému počtu kariérních změn, kterými by měl průměrný evropský občan projít, v kombinaci se zvýšením věku odchodu do důchodu se celoživotní učení a celoživotní profesní poradenství, včetně informačních činností, stávají nezbytnými předpoklady pro spravedlivou transformaci, neboť úroveň vzdělání a dovedností, včetně dovedností digitálních, jsou na trhu práce i nadále základním faktorem.

Celoživotní učení prolíná celkovou vizí i cíli vzdělávání a odborné přípravy v EU a uceleným způsobem propojuje všechny úrovně a druhy vzdělávání a odborné přípravy, jakož i neformální a informální učení.

V poskytování kvalitního celoživotního učení pro všechny účastníky vzdělávání je třeba dosáhnout dalšího pokroku, mimo jiné zajištěním flexibility vzdělávacích drah a prostupnosti různých forem a úrovní vzdělávání a odborné přípravy, jakož i uznáváním výsledků neformálního a informálního učení.

Jako prostředek sledování pokroku a identifikace výzev jsou v příloze II Usnesení stanoveny následující kvantitativní cíle, kterých by mělo být dosaženo.¹

Do roku 2025:

- Alespoň 60 % čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy by mělo mít zkušenosti s učením se prací. **DUÁL PŘÍLEŽITOSTI**
- Nejméně 47 % dospělých ve věku 25-64 let by se mělo účastnit učení během posledních 12 měsíců. **PŘÍLEŽITOSTI**

Do roku 2030:

- Podíl 15letých žáků se slabými výsledky ve čtení, matematice a přírodních vědách by měl být nižší než 15 %. **SLABÉ STRÁNKY**
- Podíl žáků osmé třídy se slabými výsledky v počítačové a informační gramotnosti by měl být nižší než 15 %.
- Předškolního vzdělávání by se mělo účastnit alespoň 96 % dětí ve věku od 3 let do věku zahájení povinné školní docházky. **SLABÉ STRÁNKY**
- Podíl osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy by měl být nižší než 9 %. **HROZBY**
- Podíl osob ve věku 25–34 let s dosaženým terciárním vzděláním by měl činit alespoň 45 %. **PŘÍLEŽITOSTI**

¹ Přijatý dokument publikovaný v úředním věstníku EU naleznete v českém jazyce [zde](#) a v anglickém jazyce [zde](#).

Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost²

Prohlášení z Osnabrücku ze dne 30. listopadu 2020

Systémy vzdělávání a odborné přípravy by měly být pružnější, odolnější a přitažlivější a měly by být více zaměřené na budoucí potřeby, oslovovat rozmanitější skupiny účastníků a nabízet uznávání a validaci výsledků předchozího učení, jakož i příležitosti k prohlubování dovedností a změnám kvalifikace, a to i na vyšších úrovních kvalifikace a v průběhu celého pracovního života a měly by být podporovány iniciativami, jako jsou „Evropské univerzity“ a centra excelence odborného vzdělávání, jež byly zahájeny prostřednictvím programu Erasmus+.

V současnosti pozorujeme, že na trhu práce narůstá potřeba odlišných kombinací dovedností a kvalifikací a současně probíhají strukturální změny v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Z obou těchto vývojových trendů vyplývá **požadavek na modernizované, účinné, inkluzivní a vynikající odborné vzdělávání a přípravu, jež budou mít dopad na řešení výzev trhu práce a společenských výzev. Je nezbytné dále rozvíjet odborné vzdělávání a přípravu jako atraktivní a vysoce kvalitní profesní a životní dráhu.**

Průměrná účast dospělých na vzdělávání v EU zůstává nízká, což ohrožuje skutečně udržitelný a spravedlivý hospodářský růst v Unii. Předpokladem pro lepší zvládnutí potřeb širšího spektra účastníků vzdělávání, neboť změnu kvalifikace a prohlubování dovedností bude potřebovat stále více dospělých, jsou inovace vzdělávacích drah, nové vzdělávací přístupy, včetně přístupů individuálních, a inovace vzdělávacích prostředí ve všech institucích zajišťujících vzdělávání a odbornou přípravu včetně institucí vysokoškolských, jakož i na pracovištích firem.

Iniciativa Evropské komise New skills for new Jobs

- rozvoj (především průřezových) dovedností - důraz na výuku cizích jazyků; otázek řízení a financování, atd.
- rozvoj dovedností adekvátních pro požadavky trhu práce
- potřeba predikce kvalifikačních potřeb - adekvátní a včasná možnost reakce ze strany vzdělávacích institucí a systému jako celku

Evropská aliance pro učňovské školství (EAfA)³

Cílem Aliance je pomoci v boji proti nezaměstnanosti mladých lidí zlepšováním kvality a nabídky učňovské přípravy v celé EU prostřednictvím širokého partnerství klíčových subjektů v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti. Učňovská příprava umožní mladým lidem získat dovednosti a zkušenosti, které zaměstnavatelé hledají. Jejím dalším cílem je pak změnit pohled na učňovskou přípravu, zvýšit jeho atraktivitu a tím i zájem mladých lidí o tento směr vzdělávání.

² Úř. věst. C 417, 2. 12. 2020, s. 1

³ Česká republika se přihlásila k Evropské alianci v roce 2015, HK ČR se stala členem aliance o tři roky později, v roce 2018

Evropská aliance pro učňovskou přípravu byla zahájena 2. července 2013 v Lipsku v rámci soutěže WorldSkills. Je podporována historicky prvním společným prohlášením Evropské komise, předsednictví Rady ministrů EU a evropských organizací odborových svazů a zaměstnavatelů (Evropská konfederace odborových svazů – EKOS, Business Europe, Evropské středisko podniků s veřejnou účastí a podniků obecného ekonomického zájmu – CEEP a Evropské sdružení řemesel a malých a středních podniků – UAPME). Aliance mobilizovala členské státy EU, Evropské sdružení volného obchodu a kandidátské země EU a více než 230 zúčastněných stran, aby se zapojily do zvyšování nabídky, kvality a obrazu učňovského vzdělávání. Členy Evropské aliance jsou rovněž subjekty z ČR, mezi nimi i HK ČR.

1.2 Národní strategie

Národní program reforem České republiky 2024

(3.3 Vzdělávání a trh práce, Reformy v oblasti středního a vyššího odborného vzdělávání - **inovace oborové soustavy oborů** vzdělání pro střední odborné vzdělávání - **5 odborných platform**, které shlukují příbuzné skupiny oborů vzdělání, a to odborná platforma Technická, Společensko-ekonomická, Přírodovědná, Umělecká a Zdravotní a sociální. Členy odborných platform jsou zástupci ministerstev, zástupci komor, zástupci zaměstnavatelů s celostátní působností, zástupci příslušných ústředních odborových orgánů, zástupci školských asociací, vysokých škol a zástupci zřizovatelů - institucionální zastoupení **v odborných platformách** vychází z principu sociálního dialogu, v souladu s Dohodou o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé oblasti počátečního odborného vzdělávání - pracovní skupiny - 2025 zahájeny práce na revizích RVP v souvislosti s inovací oborové soustavy)

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

- **Inovace oborové soustavy (Implementační karta Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+:** Cílem opatření je funkční, prostupná a atraktivní oborová soustava, která prostřednictvím revize obsahů vzdělávání zajistí, aby byli jeho absolventi vybaveni kompetencemi pro další profesní i neprofesní vzdělávání, osobní život a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce).
- Prohlubování a rozvoj kompetencí a s tím související **modernizace odborného vzdělávání (revize RVP pro střední odborné vzdělávání)**, a to i vzhledem k měnícím se kvalifikačním požadavkům trhu práce (v kontextu Průmyslu 4.0, **zavádění digitalizace**).
- Posilování kvality výuky na základních školách v kontextu **snížování mezikrajových rozdílů (regionální disparity)**.
- **Posilování prostupnosti vzdělávacího systému** - pokusné ověřování modelu L+H (**žáci v maturitním oboru s odborným výcvikem mohou zároveň složit závěrečnou zkoušku a získat výuční list**); *pokusné ověřování by mělo být ukončeno výstupem absolventů v roce 2024 a s ohledem na čtyřletý cyklus vzdělávání v oboru vzdělání LO.*
- **Propojování počátečního a dalšího vzdělávání v kontextu celoživotního učení** na základě partnerské spolupráce s jasně definovanými rolmi státu, zaměstnavatelů a zaměstnanců (*v programovém prohlášení jsme učinili závazek k přípravě legislativního rámce s nastavením rolí a odpovědnosti partnerů v systému*).

- **Rozvoj služeb kariérového poradenství a posilování jejich dostupnosti** (s tím souvisí i záměr oddělit kariérové poradenství od výchovného poradenství a legislativně ukotvit pozici kariérového poradce v rámci novely zákona o pedagogických pracovnících).
- Vazby na vybrané komponenty **Národního plánu obnovy, které obsahují návrhy opatření k podpoře ReSkillingu a UpSkillingu.**

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023 - 2027

Všeobecné a odborné vzdělávání pro uplatnění v dalším studiu i v praxi

Aktuujeme spojování odborných dovedností s všeobecnými znalostmi a jejich aplikované využití, rozvoj průřezových/přenositelných dovedností a gramotností na konkrétním vzdělávacím obsahu, protože tyto kroky mohou absolventům SŠ dát dobrý základ pro zvládnutí změn do budoucna - pro CŽU.

Podporujeme koncept širokoprofilových oborů postavených na společném odborném základě jako krok vedoucí ke snížení diverzity oborové soustavy, i jako východisko pro revize RVP/ŠVP. Cílem revizí odborné složky RVP/ŠVP je zvýšení relevance obsahu vzdělávání kvalifikačním požadavkům trhu práce, proto podporujeme propojení s profesními kvalifikacemi Národní soustavy kvalifikací.

DZ věnuje pozornost zavádění (prvků) duálního vzdělávání a plánuje aktivity zaměřené na zvýšení podílu a zajištění kvality praktického vyučování u zaměstnavatelů zejména v rámci oborů vzdělání s odborným výcvikem. **Vzdělávání v celoživotní perspektivě** akcentuje rozvoj potenciálu každého jednotlivce, propojení všech složek vzdělávání – formálního, zájmového a neformálního vzdělávání a učení, vytváření podmínek pro další vzdělávání občanů.

2. Východiska – statistika

Do oborů středního odborného vzdělávání nastupuje po základní škole 74,7 % žáků, v roce 2020 si obory Technika, výroba, stavebnictví zvolilo 39 %, ICT pouhých 6,4 %.⁴

Na absolutních počtech se v časové řadě projevují dopady demografického poklesu a stárnutí populace. Zvyšujícím se problémem jsou v ČR předčasné odchody ze vzdělávání. Podíl předčasně odcházejících žáků činil v roce 2011 pouze 4,9 %, oproti 13,4 % za EU, ale zatímco ve většině zemí EU dochází k poklesu, ČR patří k několika málo zemím, kde tento ukazatel naopak roste (míra předčasných odchodů ze vzdělávání dosáhla v roce 2023 6,4 %, průměr EU je 9,5 %).⁵ Dalším problémem je nízká identifikace žáků se zvoleným oborem a následně pak nízká profesní stabilita absolventů. Z výsledků sekundární analýzy dat z Výběrového šetření pracovních sil, ČSÚ, zaměřené na hodnocení shody získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání absolventů středního odborného vzdělávání, realizované

⁴ Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků

a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a EU a vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Dostupné online na

<https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-185&NazevSeo=Vyvoj-vzdelanostni-a-oborove-struktury-zaku-a>

⁵ Early leavers from education and training by sex and labour status. Dostupné online na

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/edat_lfse_14/default/table?lang=en&category=yth.yth_educ

NPI ČR vyplývá, že např. v případě strojírenských a elektrotechnických učebních oborů dosazuje podíl absolventů ve věku 20-29 let, kteří vůbec nevyužívají své kvalifikace, téměř 38,3 %, mezi ekonomicky aktivními staršími 30 let přesahuje 40 %.⁶

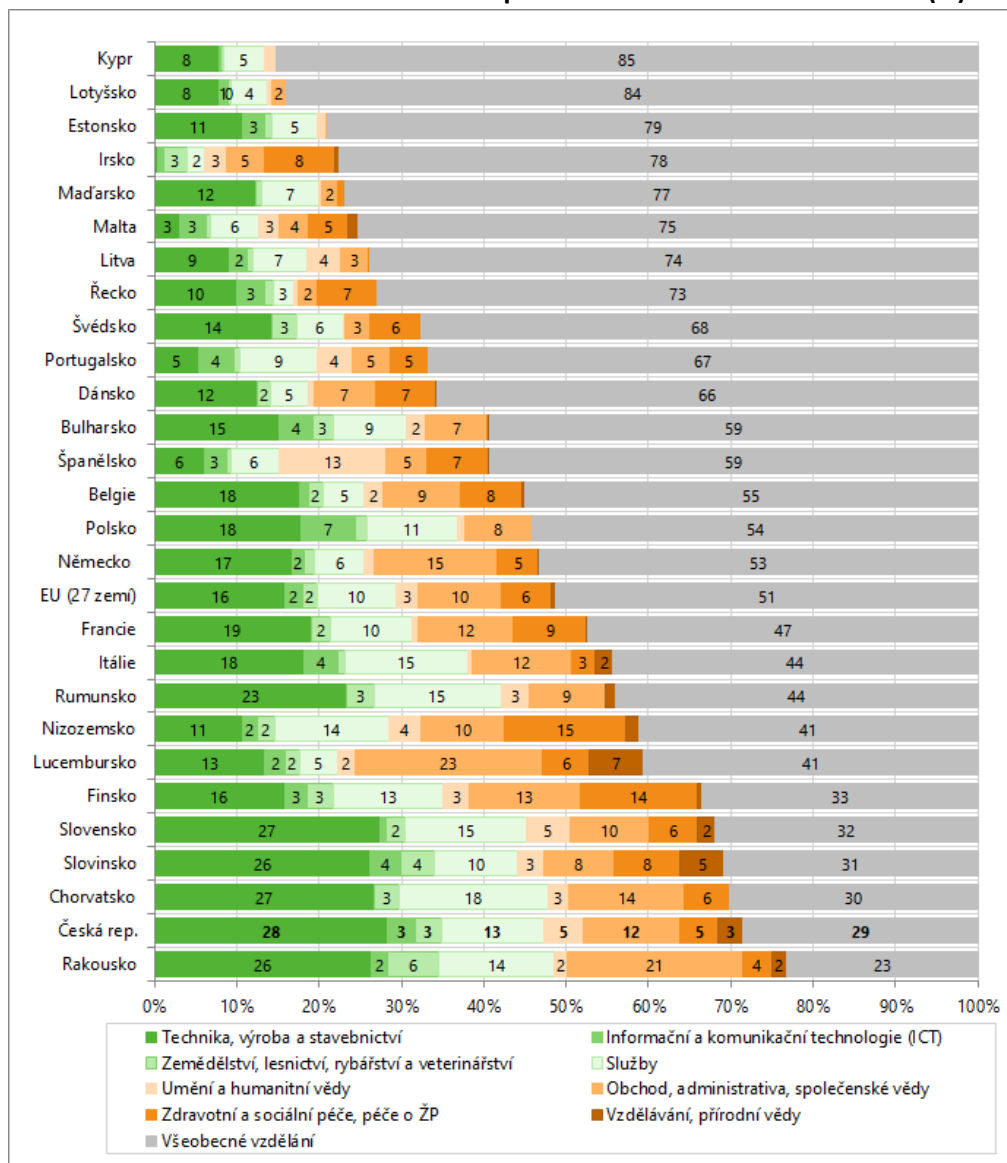
V oblasti středního odborného vzdělávání probíhaly v **posledních dvou desetiletích reformy a změny, jejichž cílem je dosažení optimální struktury vzdělávací nabídky.**

- **Celkový počet středních škol** se v letech 1998–2019 snížil o více než čtvrtinu. V roce 2019 bylo v ČR 1300 středních škol. Podíl veřejných škol v roce 2019 byl 74,7 % (soukromých škol bylo 21,9 % a církevních 3,4 %).
- **Průměrný počet žáků na školu** do roku 2008 narůstal a **po roce 2008 však zejména v důsledku demografického poklesu došlo k jeho snížení. V roce 2016 dosáhl průměrný počet žáků na školu minima. K mírnému nárůstu došlo mezi lety 2017 a 2019⁷.**
- V rámci struktury škol došlo **od roku 1998 k poklesu ve všech kategoriích vzdělání.** Nejvýrazněji poklesl počet škol nabízejících nástavbové vzdělání, **nejméně počet gymnázií.**
- **Z hlediska oborů** jsou vyučovány **obory gymnaziální (27,3 %), obory lyceí různého zaměření (22,2 %)** a obory strojírenské (21,2 %). Ve velké míře jsou zastoupeny obory gastronomické, ekonomické, stavební, podnikání v oboru, obory elektrotechnické a zemědělské (nabízí je zhruba 13–19 % škol).
- Počet oborů vzdělání ve středním odborném vzdělávání poklesl v období 1998–2019 o 68 %. Ve školním roce 2019/20 bylo ve středním odborném vzdělávání realizováno 255 oborů vzdělání (RVP).
- Počet škol/oborů v rámci středního odborného vzdělávání poklesl celkově o 16 %, **k nejvýraznějšímu snížení došlo v nástavbovém studiu (o 69 %).** Počet škol nabízejících střední vzdělání poklesl celkově o 26 %, nejvýrazněji v rámci nástavbového studia (o 52 %). Počet žáků ve středním odborném vzdělávání celkově poklesl o 32 %, nejvíce v nástavbovém studiu (o 71 %).
- **Zavedení výuky podle rámcových vzdělávacích programů (RVP) a s ním související změny soustavy oborů vzdělání vedly k celkovému zpřehlednění nabídky oborů. Výsledná redukce počtu oborů vzdělání (nyní RVP) ve středním odborném vzdělávání dosáhla 68 %.** Ve školním roce 2019/20 bylo ve středním odborném vzdělávání realizováno 255 oborů vzdělání (RVP). Kategorie gymnaziálních oborů zahrnuje dalších 8 oborů vzdělání vyučovaných podle 4 RVP.
- V návaznosti na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ čekají soustavu oborů vzdělání a z ní vyplývající vzdělávací nabídku škol v následujícím období další změny. Cílem je **vytvořit optimální oborovou soustavu a následně revidovat rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání** tak, aby budoucí absolventi disponovali jak kompetencemi pro osobní i občanský život, tak i odbornými kompetencemi důležitými pro uplatnění v dané profesi a zároveň byli připraveni na celoživotní rozvoj a vzdělávání.

⁶ Neshoda vzdělání a zaměstnání. Dostupné online na <https://infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-3-02/Neshoda-vzdelani-a-zamestnani?Oblast=1&so=33&kv=2¶mName=kv>

⁷ Analýza realizované vzdělávací nabídky středních škol. Dostupné online na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-176&NazevSeo=Analýza-realizovane-vzdelavaci-nabidky-strednich->

Skladba absolventů středoškolského vzdělávání podle zaměření studia v roce 2020 (%)

Pramen: Eurostat in: Infoabsolvent: Struktura středoškolských absolventů. Dostupné online na <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-08>

Podíl všeobecné složky v 3letých oborech s výučním listem a 4letých oborech s maturitní zkouškou

Zatímco až do r. 2004 tvořil tento podíl průměrně kolem 40 %, v současných ŠVP tvoří podíl všeobecného vzdělávání více jak polovinu vyučovacího času. Tento nárůst tedy svědčí o značném zevšeobecnění odborného vzdělávání s maturitou⁸, může být ovšem také ovlivněn vzorkem analyzovaných současných školních vzdělávacích programů, jako je např. obecně odborná příprava ve vzdělávacích programech technického a ekonomického lycea. **4leté vzdělávací programy s maturitou s odborným výcvikem** (kategorie L0) se ovšem v tomto ohledu liší od ostatních maturitních oborů a se svým **podílem 44 % všeobecně vzdělávací složky se spíše blíží charakteristikám maturitních oborů v 90. letech.**

Vzdělávací programy s výučním listem si v průběhu vývoje zachovávají poměrně konzistentní proporce mezi jednotlivými složkami. **Největší zůstává podíl odborného výcviku blížící se polovině vyučovacího času**, další čtvrtinu tvoří odborná teoretická příprava. Podíl všeobecně vzdělávací části v průběhu let lehce poklesl.

Celkový podíl všeobecně vzdělávací složky u 3letých vzdělávacích programů s výučním listem se pohybuje od 29 % ve skupině oborů 82 Umění a užití umění až po 36 % ve skupinách oborů 26 Elektrotechnika a 36 Stavebnictví. K největšímu nárůstu podílu ve školních vzdělávacích programech došlo ve stavebních oborech (z 27 na 36 %) a v obchodních oborech (z 23 na 32 %), v ostatních zastoupených skupinách došlo v celkových proporcích k minimálním změnám.

Celkový podíl všeobecně vzdělávací složky u 4letých vzdělávacích programů s maturitou se pohybuje od 35 % ve skupině oborů 82 Umění a užití umění až po 77 % ve skupině oborů 78 Lycea. Nízký celkový podíl všeobecného vzdělání ve skupině Umění je poněkud kompenzován vysokou celkovou hodinovou dotací, která tvoří 148 týdenních hodin za studium a je tedy výrazně vyšší než u ostatních skupin oborů (kolem 130 hodin). **Vysoký podíl (67 %) všeobecného vzdělání mají také obory skupiny 68 Veřejnosprávní činnost.** K nárůstu podílu všeobecného vzdělání došlo ve všech skupinách sledovaných oborů, k největšímu však došlo ve školních vzdělávacích programech právě ve skupině 68 Veřejnosprávní činnost (z 57 na 67 %) a v oborech 41 Zemědělství a lesnictví (ze 49 na 59 %), a to o 10 %. Skupiny oborů Lyceum, Veřejnosprávní činnost, Gastronomie a Zemědělství patří tedy k nejvíce všeobecně zaměřeným skupinám.

V této chvíli jsou školní vzdělávací programy převážně koncipovány jako lineární, tzn., že žák po vstupu do vzdělávacího programu již nemá možnost dalšího výběru vzdělávací dráhy nebo její korekce. Z tabulky je patrné, že větvené vzdělávací programy, příp. vzdělávací programy se společným prvním ročníkem, které by toto umožňovaly, jsou zastoupeny minimálně. To by se mělo v rámci inovace oborové soustavy změnit.

⁸ Kofroňová, O. – Vojtěch, J.: Analýza školních vzdělávacích programů – 2007. Praha, NÚOV 2008

3. Shrnutí aktivit a východisek pro další rozvoj odborného vzdělávání

3.1 Aktivity MŠMT

- Aktivity projektu [POSPOLU](#) (v rámci OP VK):
 - Podpora spolupráce škol a zaměstnavatelů s cílem posílit přípravu absolventů škol, prohloubit přípravu žáků v reálném pracovním prostředí, navrhnout modely spolupráce mezi školami a zaměstnavateli.
- Aktivity projektu [PKAP](#), příprava a implementace Krajských akčních plánů (KAP) na úrovni jednotlivých krajů (v rámci OP VVV):
 - V rámci projektu PKAP byla identifikována jako **jedna z prioritních oblastí intervencí podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol a firem**. Součástí projektu PKAP byla opakovaná plošná šetření mezi školami (analýza potřeb škol), která poskytují informace o plánovaném rozvoji škol v této oblasti, realizaci aktivit, identifikaci překážek a návrhu opatření z hlediska dalšího rozvoje škol v této oblasti.
 - Ve vazbě na výstupy projektu PKAP byly na úrovni jednotlivých krajů připraveny Krajské akční plány (KAP), včetně implementace navržených opatření v rámci sledovaných aktivit (iKAP).
- Aktivity projektu **Modernizace odborného vzdělávání - [MOV](#)** (v rámci OP VVV):
 - Modernizace ŠVP v rámci odborného vzdělávání (modularizace ŠVP) s využitím profesních kvalifikací Národní soustavy kvalifikací (NSK) a se zapojením zaměstnavatelů (spolupráce škol a firem).
- Spolupráce se zástupci resortu školství na Slovensku (na Slovensku byl v roce 2015 schválen zákon o odborném vzdělávání a přípravě, který mimo jiné zavádí možnost duálního vzdělávání).
- **Dohoda z roku 2017 mezi ministrem školství Stanislavem Štechem**, 1. viceprezidentem Svazu průmyslu a dopravy ČR Janem Rafajem a hejtmanem Ivo Vondrákem o vzájemné podpoře pilotního projektu duálního vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

Aktivity MŠMT v období 2022+

Tyto aktivity jsou součástí průběžné zprávy o realizaci strategických opatření pro rozvoj středního odborného vzdělávání v letech 2022 a dále, předložené RHSD (*zvláštní příloha této Strategie*). Komplexnost strategických opatření chápe MŠMT jako souhrn opatření v počátečním odborném a dalším profesním vzdělávání.

Kroky a opatření v průběžné zprávě jsou členěny do tematických oblastí a svým charakterem pokrývají všechny základní nástroje vzdělávací politiky – tedy oblast legislativy, kurikula a oblast ekonomická:

- **Koncepční dokumenty, rozvoj školské soustavy a spolupráce s partnery**

- Podpora a rozvoj středního odborného vzdělávání
- Zavádění a podpora inženýrského vzdělávání
- Digitalizace přijímacího řízení a ověřování nových alternativních modelů ukončení vzdělávání
- Financování regionálního školství
- Podpora a rozvoj vyššího odborného vzdělávání
- Národní soustava kvalifikací a další profesní vzdělávání

3.2 (Společné) aktivity zaměstnavatelů, MŠMT, MPO, MPSV

- Aktivity projektu [KOMPETENCE 4.0](#) (v rámci OP Z):
 - Součástí projektu je pilotáž duálního systému vzdělávání v Moravskoslezském, Zlínském, Středočeském a Ústeckém kraji.
- Aktivity projektu [NORD II neboli Rozvoj národního, odvětvového a regionálního sociálního dialogu v ČR](#) (v rámci OP Z):
 - Součástí projektu je zavádění prvků duálního vzdělávání v 10 krajích ve vybraných skupinách oborů.
- **Příprava věcného záměru k rozvoji odborného vzdělávání a jeho legislativním ukotvení, jehož součástí je i volitelná forma duálního vzdělávání (2019):**
 - Za účelem přípravy věcného záměru vznikla pracovní skupina se zastoupením MŠMT, MPO, Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Moravskoslezského paktu zaměstnanosti a hejtmána Ivo Vondráka za Moravskoslezský kraj; v listopadu 2019 předán Návrh věcného záměru „**Opatření na zvyšování kvality odborného vzdělávání a přípravy žáků s návrhem implementace na rozšíření volitelnosti o duální systém vzdělávání v podmínkách ČR**“ byl jako výstup pracovní skupiny předán Ivo Vondrákem ministrům MŠMT a MPO k dalšímu postupu.

Formulované cíle a návrhy na změny v systémovém nastavení se VÝZNAMNĚ POTKÁVAJÍ s prioritami Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (viz Strategická linie 1.7 Odborné vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách):

1. **Zvýšení kvality absolventů** odborného vzdělávání a přípravy v kontextu potřeb trhu práce (a s tím související snižování regionálních disparit v kvalitě výuky)
2. **Zvýšení zájmu o odborné vzdělávání** a přípravu u dětí i dospělé populace (tedy v kontextu **celoživotního učení**)
3. Snižování podílu osob, které nedokončí odborné vzdělávání a přípravu (s tím souvisí posilování prostupnosti vzdělávacího systému a **prevence předčasných odchodů ze vzdělávání**)
4. **Snižování podílu osob**, které po absolvování odborného vzdělávání a přípravy **opouští obor a hledají uplatnění v jiných profesích** (stabilita profese, viz šetření NÚV/NPI k přechodu absolventů SŠ a VOŠ na trh práce)
5. **Zlepšení vzdělávání a přípravy pro děti ze sociálně znevýhodněných skupin** (podpora rovného přístupu ke vzdělávání)

Strategie odborného vzdělávání z pohledu zaměstnavatelů

Zaměstnavatelé chtějí přispívat ke zvyšování kvality a atraktivity dostupného odborného vzdělávání na všech jeho úrovních, ke zlepšování přístupu ke kvalifikacím pro všechny prostřednictvím flexibilnějšího a propustnějšího systému odborného vzdělávání, k zpřístupnění uznávání výsledků neformálního a informálního učení.

Podle výsledků **výběrového šetření Changing VET 2035** bude mít odborné vzdělávání v roce 2035 **vyšší společenskou hodnotu a širší funkci. Budoucnost odborného vzdělávání v Evropě** se s větší pravděpodobností stane **standardní cestou vzdělávání pro všechny** (spíše než cílenou na konkrétní skupiny). Bude nedílnou součástí celoživotního učení, bude vyžadovat **větší spolupráci mezi poskytovateli odborného vzdělávání** (spíše než konkurenci). Analytickým **základem scénářů vývoje odborného vzdělávání** je **dvourozměrný model**, který využívá **postavení odborného vzdělávání v rámci vzdělávacích systémů**, zejména pak jeho **vztah k všeobecnému vzdělávání**. Základní scénáře souvisí s politickými rozhodnutími, která bude nutno v nadcházejících letech učinit.

Širší sady dovedností, společný odborný základ a slabší vazba na specifické profese a pracovní profily vyžaduje **širší zapojení zástupců zaměstnavatelské sféry. Flexibilní cesty a možnost přenášet širší soubory dovedností napříč různými typy vzdělávání a odborné přípravy vyžadují ještě silnější mechanismy koordinace a řízení než dnes. Pokud jsou tyto mechanismy slabým článkem, pluralitní scénář představuje riziko fragmentace a zvyšování nerovností.**

Úspěšné **příklady zahraniční praxe dokládají, že základním principem rozvoje kompetencí je partnerství státu, zaměstnavatelů a odborů**. Uplatnění principu partnerského řízení systému celoživotního učení, počátečního odborného a dalšího profesního vzdělávání, **nadresortní přístup k rozvoji dovedností na úrovni vlád** podporuje implementaci **evropských aktivit spojených s New Skills Agenda** na národní úrovni. Cílem je vedle snížení nesouladu mezi stávajícími a očekávanými novými dovednostmi, zlepšení jejich kvality a relevance potřebám rychle se měnícího trhu práce, příspěvek k vzájemné srovnatelnosti dovedností a kvalifikací na evropském trhu práce.

Na základě dobrých příkladů z praxe zpracoval Svazem podnikatelů ve stavebnictví pro oblast stavebních řemesel koncepční materiál: Strategii SPS – PERSPEKTIVA A VIZE VZDĚLÁVÁNÍ STAVEBNÍCH ŘEMESEL 2030.

Role odborného vzdělávání v systému

Moderní systém odborného vzdělávání by měl směřovat k:

1. **Zvýšení prostupnosti a flexibility** vzdělávacího systému, individualizace vzdělávání.
2. **Větší propojení vzdělávacích programů s novými kvalifikačními požadavky firemní sféry** (nejen) v kontextu Průmyslu 4.0 a digitalizace.
3. **Zvýšení atraktivity odborného vzdělávání** jako profesní volby, zvýšení identifikace žáků se zvoleným oborem i budoucí profesní stability.
4. **Příspěvek k prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání** (díky lepší průchodnosti vzdělávacího systému v horizontálním/oborovém i vertikálním/mezi úrovněmi vzdělání smyslu).
5. **Zlepšení předpokladů integrace na trh práce** i v případě neúspěchu v počátečním vzdělávání mít možnost složit zkoušku z relevantních profesních kvalifikací podle NSK a zároveň také možnost kdykoliv se do vzdělávání/celoživotního učení vrátit.

Strategie v oblasti odborného vzdělávání a jejich akční plány by měly být založeny na **kvalitní datové opoře**. V zájmu zvýšení **relevance obsahu středního odborného vzdělávání (jeho odborné/kvalifikační složky) požadavkům trhu práce** je třeba zejména kvalifikační profily **definovat a validovat reprezentativními sektorovými subjekty (SR)**, které jsou schopné **za daný sektor garantovat konsensus**. Zaměstnavatelé i odbory považují sektorové rady sdružené v Národní síti sektorových rad za klíčový výkonný aparát partnerského modelu řízení oblasti rozvoje kvalifikací, odborného a profesního vzdělávání.

Součástí strategie je i nastavení základního vzdělávání. Podle zaměstnavatelů by měly základní školy posilovat zájem dětí o studium předmětů z oblasti STEM, přírodních věd (Science), techniky (Technology), technologie (Engineering) a matematiky. Zaměstnavatelé chtějí se školami nadále spolupracovat při poskytování kariérového poradenství a realizaci vzdělávání podporujícího odpovědné rozhodování o budoucí profesi i k ní vedoucí vzdělávací dráze.

Data definující kvalifikační požadavky zaměstnavatelů na pracovní sílu jsou významným zdrojem informací pro modernizaci odborného vzdělávání - inovace oborové soustavy, aktualizace a revize rámcových i školních vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání, modularizace programů dalšího profesního vzdělávání. Obsah vzdělávání tak lépe odpovídá požadavkům praxe a zvyšuje šance absolventů na dobré pracovní uplatnění, integraci na měnícím se trhu práce.

V souvislosti s **inovací oborové soustavy** ve veřejném prostoru rezonuje diskuze o optimálním podílu všeobecného a odborného vzdělávání jak v rovině oborového spektra, tak z pohledu zastoupení všeobecné, odborné složky ve vzdělávacích programech středního odborného vzdělávání. Preference všeobecného směru vzdělávání, obory středního odborného vzdělávání se slabou vazbou na kvalifikace nejsou pro firmy zavádějící Průmysl 4.0 dobrým řešením. **Firmy potřebují, aby i na této kvalifikační úrovni školy opouštěli absolventi schopní zastat pracovní pozice, které vlivem zavádění Průmyslu 4.0 dostávají nový obsah.**

S rostoucí digitalizací, robotizací, implementací automatizovaných procesů do pracovních činností a nových aspektů Průmyslu 4.0 lze očekávat **rostoucí poptávku po nových typech dovedností**. Spolu s odbornými dovednostmi a IT kompetencemi se do popředí dostávají dovednosti, které souvisejí s **řízením datových systémů a procesů**. **Stále důležitější jsou témata týkající se ochrany a bezpečnosti údajů. V rámci globální sítě hraje ochrana a zabezpečení dat rozhodující roli** (například ochrana osobních údajů nebo výsledků výzkumu a vývoje).

V propojeném průmyslu jsou stále více požadovány i přenositelné, tzv. **klíčové kompetence**, konkrétní osobnostní vlastnosti a sociální dovednosti, jakými jsou například **komunikace, schopnost týmové spolupráce, kreativita, odpovědnost, sebeřízení, orientace na řešení problémů a spolehlivost**⁹, adaptabilita, vytrvalost, a především schopnost naučit se v neustále měnícím se prostředí nové věci cestou **informálního učení**.

Propojení vzdělávání s praxí. Zaměstnavatelé rovněž podporují modernizaci výuky, **zvýšení podílu odborného výcviku a odborné praxe na reálných zakázkách, v reálném prostředí firem, zavedení duální formy odborného vzdělávání jako volitelné vzdělávací cesty**. Alespoň 60 % čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy by podle Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání do roku 2025 mělo mít zkušenosti s učením se prací.

V počátečním i dalším odborném vzdělávání chtějí zaměstnavatelé stavět na spolupráci firem se školami, posilovat odborný výcvik, odbornou praxi realizovanou přímo ve firmách. Podporují **zavedení duálního vzdělávání jako volitelné vzdělávací cesty v rámci středního odborného vzdělávání**. Volitelné duální formy vzdělávání by **otevřelo cestu financování vzdělávání i ze soukromých zdrojů**.

⁹ Portal für Ausbilderinnen und Ausbilder im Betrieb, BIBB, https://www.foraus.de/html/foraus_3326.php

Doporučují zaměřit se na **systemové otázky**, jako jsou **ověření způsobilosti zaměstnavatele poskytovat praktické vyučování v systému duálního vzdělávání¹⁰, smluvní vztahy mezi zaměstnavatelem a střední odbornou školou** (smlouva o duálním vzdělávání, společná práce na ŠVP) a **mezi zaměstnavatelem a žákem praktického vyučování** (učební smlouva), **kvalifikační požadavky na pozici instruktora¹¹ a hlavního instruktora¹², financování odborného vzdělávání a realizace praktického vyučování ve firmách¹³**. Při zavádění duálního vzdělávání chceme **firmy, zvláště malé a střední podniky, podpořit také poradensky**.

Zaměstnavatelé chtějí navázat na prvky obsažené ve věcném záměru zákona o odborném vzdělávání:

- **Daňové úlevy pro zaměstnavatele** (více k dispozici [ZDE](#))
- **Smlouva mezi zaměstnavatelem a žákem / zaměstnavatelem a školou**
- **Zapojení odborníků z praxe do výuky na školách**
- **Profesní kvalifikace NSK „Instruktor praktické výuky u zaměstnavatele“**
- **Monitoring a predikce potřeb trhu práce** (realizováno v rámci projektů PŘEKVAP a KOMPAS, OP Z), **identifikace nových kompetencí** (projekt KOMPETENCE 4.0, OP Z) jako **ZDROJ INFORMACÍ, ZPĚTNÁ VAZBA PRO VZDĚLÁVÁNÍ**

Priority a cíle strategie odborného vzdělávání z pohledu zaměstnavatelů

- 1. Zatraktivnit odborné vzdělávání (zefektivnit na výuku STEM, Polytechniky, podporovat kariérové poradenství pro rozhodování žáků a jejich rodičů o budoucí profesi a k ní vedoucí vzdělávací dráze) - Odborné vzdělávání jako atraktivní profesní volba**
- 2. Podporovat prostupnost a flexibilitu vzdělávacích cest pro konkurenceschopné odborné vzdělávání, počáteční i další odborné vzdělávání postavené na kvalifikačních standardech NSK - Prostupný systém odborného vzdělávání**
- 3. Přispívat ke zvyšování relevance počátečního a dalšího odborného vzdělávání kvalifikačním potřebám trhu práce na základě relevantních dat - monitoringu sektorových a regionálních trendů, definování kvalifikačních požadavků - Moderní programy středního odborného vzdělávání**
- 4. Posilovat spolupráci firem se školami zavedením volitelné duální formy vzdělávání - Více praxe a kvality v odborném vzdělávání**

¹⁰ Proces tzv. „certifikace“ zaměstnavatele zabezpečující kvalitu výchovně vzdělávacího procesu, členy komise jsou reprezentanti zaměstnavatelů

¹¹ Vzdělání v příslušném nebo příbuzném oboru nebo vzdělání nahrazující 3letou praxi; do roka absolvuje kurz pro instruktory; instruktor připravuje max. 3 žáky

¹² Hlavní instruktor má stejné vzdělání jako instruktor nebo 5 letou praxi; absolvuje kurz pro hlavní instruktory včetně základů pedagogiky, psychologie a didaktiky; připravuje stejný počet žáků jako mistr odborného výcviku a navíc odpovídá za koordinaci středního duálního vzdělávání u zaměstnavatele, koordinuje ostatní instruktory

¹³ Odstupňované přímé platby zaměstnavatelům jako kompenzace části nákladů spojených se středním duálním vzděláváním; hmotné a finanční zabezpečení žáka (osobní ochranné pracovní prostředky, posouzení zdravotní způsobilosti pro výkon praktického vyučování, náklady na stravování v době praktického vyučování, náklady na ubytování, odměna za produktivní práci nezatížená odvody, motivační stipendium pro žáky nedostatkových oborů, podnikové stipendium - zabezpečuje zaměstnavatel na své náklady)

1. Odborné vzdělávání jako atraktivní profesní volba

Opatření: Základní vzdělávání - STEM, Polytechnika, kariérové poradenství

2. Prostupný systém počátečního odborného a dalšího profesního vzdělávání v rámci celoživotního učení odborného vzdělávání

Opatření: Inovace oborové soustavy, Počáteční i další odborné vzdělávání postavené na kvalifikačních standardech NSK

3. Moderní programy středního odborného vzdělávání

Opatření: Monitoring TP - datová základna - KOMPETENCE 4.0 - aktualizace NSP - NSK

4. Více praxe a kvality v odborném vzdělávání

Opatření: Duál, podpora talentů (CzechSkills a EuroSkills)

4. Opatření na podporu středního odborného vzdělávání navrhovaná HK ČR, SP ČR, KZPS/SPS

1. Odborné vzdělávání jako atraktivní profesní volba

Kvalitu středního odborného vzdělávání ovlivňuje kvalita vzdělávání na základní škole. Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání prošel zásadní revizí. Je postavený na výsledcích vzdělávání, měl by podporovat rozvoj gramotností, klíčových (přenositelných) kompetencí na konkrétním vzdělávacím obsahu a v rámci všech předmětů. Předpokládáme, že klade důraz na digitální kompetence, infromatické myšlení, schopnost pracovat v týmu, řešit problém, ochotu dál se vzdělávat. Z pohledu zaměstnavatelů je důležité, aby nové kurikulum posílilo mezipředmětové vazby, např. v oblasti STEM, tedy přírodních věd (Science), techniky (Technology), technologie (Engineering) a matematiky. Zaměstnavatelé od revize očekávají také posílení polytechnického vzdělávání.

Zaměstnavatelé jsou si vědomi toho, že snaha o zvýšení atraktivity oborů odborného vzdělávání jde ruku v ruce s motivací žáků a jejich rodičů při rozhodování o budoucí profesi a k ní vedoucí vzdělávací dráze. Cílem kariérového poradenství je poskytovat relevantní informace o možnostech pracovního uplatnění a dalšího profesního růstu a napomáhat tak orientaci ve světě práce i vzdělávání. Ve své celoživotní perspektivě kariérové poradenství motivuje žáky a jejich rodiče k plánování vlastní kariéry, vzdělávací dráhy v počátečním vzdělávání, podporuje zájem o celoživotní učení, stimuluje poptávku po dalším vzdělávání, a to zejména u skupin populace, které nedosahují dostatečné úrovně vzdělání, neboť ho předčasně ukončují či jsou ohroženy předčasným odchodem ze vzdělávání, aniž by získaly kvalifikaci uplatnitelnou na trhu práce. Zaměstnavatelé podporují oddělení kariérového poradenství od výchovného poradenství na školách, profesionalizaci kariérového poradce pro volbu vzdělávací a profesní dráhy.

Zaměstnavatelé budou nadále podporovat organizování exkurzí žáků do firem, stáží učitelů podílejících se na výuce předmětů STEM (atraktivní výuka STEM předmětů může ovlivnit vztah žáků k technickému vzdělávání), při prezentaci profesí/oborů ve školách (profesní vzory), realizaci polytechnického i zájmového vzdělávání. Zaměstnavatelé mohou díky odbornému výcviku/odborné praxi ve firmách pozitivně ovlivnit také identifikaci žáků středních škol se zvoleným oborem i budoucí profesní stabilitu absolventů.

Hlavní gesce: MŠMT

Spolugesce: zaměstnavatelé

Opatření	
1. 1	<p>Revize RVP základního vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zkvalitnit výuku STEM, polytechnické vzdělávání - podpora zájmu o techniku ▪ Podpořit výuku ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce - informační a vzdělávací podpora při výběru vzdělávací a profesní dráhy (seznámení s oborovou strukturou vzdělávací nabídky, s podobou oborů, možnostmi uplatnění v jednotlivých ekonomických sektorech a odvětvích, k získání kvalifikace mohou vést různé vzdělávací cesty a na počáteční vzdělávání je možné kdykoliv v životě navázat v rámci celoživotního učení)
1. 2	<p>Kariérové poradenství</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Připravit metodiku rozvoje kariérového poradenství pro všechny úrovně vzdělávání a typy škol - ZŠ, SŠ, VOŠ a VŠ, včetně nastavení jejich vzájemné spolupráce v zájmu úspěšného pohybu žáka, studenta vzdělávacím systémem ▪ Podpořit posílení úlohy kariérových poradců a zaměřit se na jejich vzdělávání, využít příkladů dobré praxe – zkušenosti vedoucích učitelů odborného výcviku.
1.3	<p>Propagovat profese a obory SOV</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Informační kampaně ▪ Informační materiály pro kariérové poradce, cílené na žáky a jejich rodiče ▪ Seznámení mladé generace s řemeslnými obory již od prvního stupně základní školy.

1. 4	Spolupráce základních a středních odborných škol ▪ Podporovat spolupráci učitelů základních škol a učitelů odborných předmětů a praktického vyučování SOŠ - plán spolupráce, sdílení příkladů dobré praxe ▪ Zpřístupnit v rámci spolupráce odborné dílny, učebny střední odborné školy (učitel odborného výcviku = rozhodující kariérový poradce pro oblast řemesel zejména ve vztahu k žákům základních škol)
1. 5	Podpora talentu a soutěží: ▪ Podporovat žáky s řemeslnými dovednostmi jako talentované žáky ▪ Rozšiřovat podporu využití potencionálu dotačního programu pro podporu řemeslných oborových soutěží (např. Zednické klání, Obkladačské naděje, Chladáři, Instalatér) včetně mezinárodní evropské soutěže odborných dovedností EUROSILLS

2. Prostupný systém odborného vzdělávání - Inovace oborové soustavy SOV

Cílem inovace oborové soustavy je zpřehlednění, zjednodušení oborové soustavy středního odborného vzdělávání. Zlepší se flexibilita a prostupnost vzdělávacího systému. To mladým lidem umožní v případě neúspěchu korigovat svou původní profesní volbu: přestoupit na jiný, příbuzný obor na stejné úrovni vzdělávání, přejít z maturitního oboru na učební obor, zvolit odpovídající profesní kvalifikaci podle NSK a získat po vykonání zkoušky celostátně uznávané osvědčení. Absolventi škol se budou moci mnohem snadněji zapojit do dalšího vzdělávání v rámci celoživotního učení, které se stává v důsledku rychlých technologických změn a digitalizace nutností.

Hlavní gesce: MŠMT, MPSV

Spolugesce: zaměstnavatelé

Opatření

2. 1	<p>Monitoring kvalifikačních požadavků trhu práce, koordinace tvorby a rozvoje datové základny pro rozvoj dovedností/kompetencí v ČR v rámci partnerského modelu řízení odborného a profesního vzdělávání na nadresortní úrovni
Identifikace nových kompetencí (aktualizace CDK)</p> <p>Zlepšit kvalitu a rozsah datové základny založené na systematickém monitoringu a predikcích trhu práce. Data systémově využívat jako oporu pro nastavení a implementaci veřejných politik - zaměstnanosti a vzdělávání. Datovou základnu tvoří výstupy z:</p> |
|-------------|--|

- Predikcí vývoje pracovního trhu, vztah nabídky a poptávky na národní i regionální úrovni (Kompas)
- Identifikace nových kompetencí (Kompetence 4.0 - New Skills Monitor) a jejich dopad na strukturu povolání (široká povolání) a kvalifikací (kompetenční pyramidy)
- Aktualizace NSP a Centrální databáze kompetencí (gesce MPSV, klíčová role zaměstnavatelů)
- Aktualizace NSK (gesce MŠMT, klíčová role zaměstnavatelů)

2.2

Inovace oborové soustavy

- Uplatnit sektorový přístup a vytvořit tzv. přiřazovací mapu mezi sektory ekonomických činností, jednotlivými obory vzdělání a uplatněním jejich absolventů (např. ve stavebnictví zohlednit další řemeslné obory spojené s realizací stavby: klempíř, truhlář, strojní mechanik, strojník, elektrikář, podlahář, malíř a lakýrník)
- Přehodnotit umožnění spojování více oborů vzdělání kategorie H až na L (společný odborný základ), doporučujeme pro odvětví stavební výroby zavedení maturitního oboru L₀+H s možností získání výučního listu ve třetím ročníku
- Zpracovat komplexní analýzu možných dopadů zavedení „profesní maturity“

2.3

Dostupnost SOV - vzdělávací nabídka středních odborných škol - spolupráce s kraji jako zřizovateli středních škol

- V návaznosti na reformu středního vzdělávání a inovaci oborové soustavy optimalizovat síť škol i z pohledu regionální dostupnosti a vyváženosti vzdělávací nabídky
- V návaznosti na optimalizaci sítě středních škol revidovat nastavení PHmax a pravidla financování víceoborových tříd

3. Moderní programy středního odborného vzdělávání

Modernizace obsahu odborného vzdělávání, RVP/ŠVP a zkvalitnění výuky na školách stojí na úzké spolupráci vzdělávací a zaměstnavatelské sféry na všech úrovních: národní, regionální i lokální. Zaměstnavatelé jsou v tomto procesu významným partnerem vzdělávací sféry. Cílem modernizace je posílení relevance obsahu jeho odborné složky kvalifikačním požadavkům zaměstnavatelů. Vzdělávací programy proto musí být propojeny s odpovídajícími profesními kvalifikacemi Národní soustavy kvalifikací, které definují zaměstnavatelé zastoupení v sektorových radách a jejich pracovních skupinách. Žáci tak získají dobré předpoklady pro další vzdělávání v rámci celoživotního učení, usnadní se jejich přechod na trh práce a nalezení zajímavého a perspektivního pracovního uplatnění.

Modulární uspořádání školních vzdělávacích programů by tuto transformaci významně usnadnilo. Modularizované školní vzdělávací programy postavené na výsledcích vzdělávání mohou navíc lépe reflektovat specifické potřeby regionálního trhu práce. Je nutné, aby byly připravovány v úzké spolupráci s místními zaměstnavateli. Klíčové kompetence, funkční gramotnosti žáků musí být rozvíjeny na konkrétním vzdělávacím obsahu. Sepětí s praxí je zásadním tématem také pro realizaci praktické části modularizovaných vzdělávacích programů dalšího profesního vzdělávání ve firmách.

Pro modernizaci obsahu vzdělávání související se zaváděním nových technologií a pracovních postupů je důležité, aby se do výuky na školách ve větší míře zapojovali odborníci z praxe. Učitelé by pak měli být schopni ve výuce uplatňovat inovativní pedagogické přístupy založené především na projektovém učení a na propojování informací s životními zkušenostmi žáka.

Modernizace vzdělávacích programů bude mít vliv i na způsob ověřování výsledků vzdělávání. Zachován by měl být princip sjednocení požadavků na obsah závěrečných zkoušek v učebních oborech. V minulosti přinesl značný posun z hlediska srovnatelnosti výsledků vzdělávání v oborech vzdělání s výučním listem a významně ovlivnil kvalitu přípravy žáků i šance na jejich dobré uplatnění v praxi.

Hlavní gesce: MŠMT

Spolugesce: zaměstnavatelé

	Opatření
3.1	Monitoring – viz 2.1 Monitoring kvalifikačních požadavků trhu práce, koordinace tvorby a rozvoje datové základny pro rozvoj dovedností/kompetencí v ČR Identifikace nových kompetencí (aktualizace CDK) v rámci partnerského modelu řízení odborného a profesního vzdělávání na nadresortní úrovni
3.2	Revize RVP, vzorové ŠVP <ul style="list-style-type: none">▪ Vhodně nastavit všeobecnou/aplikační a odbornou složku vzdělávání, podíl praktického vyučování u oborů vzdělání s výučním listem▪ Revidovat kvalifikační profily absolventů oborů SOV

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odstranit duplicitní a zbytečné učivo, „uvolněný prostor“ věnovat na posílení odborné (včetně praktické) a všeobecné složky s důrazem na aplikované využití znalostí, jejich upevňování a prohlubování ▪ Nastavit pravidla pro využití disponibilních hodin ve prospěch odborných předmětů formou stanovení minimálního podílu těchto hodin), ▪ Vytvořit podmínky pro další způsoby organizace střídání teoretické výuky ve škole a odborného výcviku ve firmě, tzn. i jiné formy než 1 týden: 1 týden, 2 týdny: 2 týdny, ▪ Definovat zaměření ŠVP, v případě jejich neexistence stanovit pravidla
3. 3	<p>Specifické moduly v ŠVP</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Navrhnout definovaný systém/soustavu vzdělávacích modulů s možností integrace do ŠVP, které povedou k získání určitého certifikátu/mikrokreditu/průkazu ▪ Po jejich úspěšném absolvování bude tato skutečnost vyznačena na vysvědčení
3. 4	<p>DVPP</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Všestranně podporovat DVPP učitelů odborných předmětů, a to i ve spolupráci s firmami ▪ Vytvořit podmínky pro vzdělávání instruktorů ve firmách

4. Více praxe a kvality v odborném vzdělávání

Hlavní doménou spolupráce škol a firem je **praktické vyučování** - odborný výcvik/odborná praxe – realizované na pracovištích firem. Do **výuky vstupují odborníci z praxe**. Zaměstnavatelé se rovněž podílí na **ukončování studia**, na závěrečných zkouškách v učebních oborech a na profilové části maturitní zkoušky ve studijních oborech středních odborných škol.

Bariéry ve spolupráci škol a firem byly už mnohokrát popsány z pohledu obou stran. Pro jejich odstranění byly navrženy různé formy a modely spolupráce. Není pochyb o tom, že benefity této spolupráce si uvědomují jak školy, tak i firmy, pro které je kvalita přípravy budoucích absolventů, resp. jejich potenciálních zaměstnanců zásadní.

Zaměstnavatelé prosazují **rozšíření realizace odborného výcviku a odborné praxe ve firmách**. Podporují zavádění **volitelné duální formy odborného vzdělávání v českém prostředí**.

Navrhují využít **výstupy a výsledky již realizovaných projektů**, opřít se o **zahraniční zkušenosti a zohlednit přitom specifika ČR**. Inspirující jsou zkušenosti se zaváděním **duálního vzdělávání na Slovensku**, včetně legislativního ukotvení modifikovaného systému odborného vzdělávání v Zákoně o odborném vzdělávání a přípravě. Na Slovensku se počet žáků vzdělávajících se v duální větvi odborného vzdělávání rok od roku zvyšuje. **Zájem o tuto vzdělávací cestu narůstá se zlepšujícím se povědomím žáků a jejich rodičů o benefitech duální formy odborného vzdělávání**. Duální vzdělávání je především zárukou pracovního uplatnění, což dlouhodobě akcentují evropské politiky vzdělávání a zaměstnanosti.

Hlavní gesce: MŠMT

Spolugesce: zaměstnavatelé

Opatření

4. 1 Podílet se na přípravě **zákona, který by duální vzdělávání legislativně ukotvil**, iniciovat navazující legislativní změny¹⁴

PŘÍLOHA

PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA O REALIZACI STRATEGICKÝCH OPATŘENÍ PRO ROZVOJ STŘEDNÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ (DÁLE TAKÉ „KOMPLEXNÍ STRATEGIE PRO ROZVOJ OV“), MŠMT

¹⁴ Zákoník práce - smlouva o budoucí pracovní smlouvě mezi zaměstnavatelem a žákem, který dovršil 15 let věku, se souhlasem zákonného zástupce; Zákon o dani z příjmů (snížení základu daně, uplatnění daňových výdajů);